

KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSISTA HYVINVOINTIIN JA TERVEYTEEN

KRISTIINA KARINIEMI-ÖRMÄLÄ
INTEGRAATIOJOHTAJA

VÄESTÖN TERVEYS, HYVINVOINTI JA ELINOLOT

(THL, PÄIVITETTY 24.3.2021)

Linkkien takana jatkuvasti päivittyvää tietoa koronan vaikutuksista kansallisella tasolla

- **Väestön terveys, hyvinvointi ja elinolot**
- Konkurssien määrä kasvussa alkuvuonna
- Työttömyys laski tammikuussa, mutta oli edellisvuotta korkeammalla tasolla
- Joka kolmannella koronaepidemia on lisännyt yksinäisyyden kokemusta, eniten yksin asuvilla
- Sosiaalityöntekijät arvioivat taloudellisten ongelmien lisääntyneen, järjestelmä ei ole onnistunut auttamaan eniten apua tarvitsevia
- Ikääntyneille ei ole tarjottu tarpeeksi tukea koronaepidemian aikana, vastuu omasta hyvinvoinnista lisääntyi
- Koronaepidemia on heikentänyt vauvaperheiden jaksamista, mutta arki toimii hyvin
- Suurin osa pienten lasten vanhemmista suhtautuu koronaepidemiaan vakavasti
- Seitsemän kymmenestä huolissaan läheisten sairastumisesta koronatautiin

KORONAN VAIKUTUKSISTA HYVINVOINTIIN JA TERVEYTEEN KESKI- UUELLAMAALLA

Vaikutukset terveyspalveluiden käyttöön (55+v)						
	Keski- Uusimaa	Itä- Uusimaa	Helsinki	Kerava- Vantaa	Länsi- Uusimaa	Koko maa
Hoitokäynti terveyspalveluissa ei toteutunut suunnitellusti, (%) terveyspalveluita tarvinneista	36,9	43,3	42	38,4	39,1	32,9
Hoitokäynti ei toteutunut suunnitellusti, (%) lääkärin tai hoitajan palveluita tarvinneista	22,6	33,4	25,6	26,5	25,6	22,4
Hoitokäynti ei toteutunut suunnitellusti, (%) hammashoidon palveluita tarvinneista	36,2	40,8	44,4	38,3	42,8	32,1

Kuntien kontaktoinneissa Tuusulassa 159 huolta herättänyttä 70+ kotona asuvaa ikääntynyttä keväällä 2020. Kunta kontaktoinut saman ryhmän uudelleen syksyllä 2020. Tukitoimissa hyödynnetty kunnan palvelujen lisäksi järjestöjä ja vapaaehtoisia.

Vaikutukset arkielämään (20+v)							
	Keski- Uusimaa	Itä- Uusimaa	Helsinki	Kerava- Vantaa	Länsi- Uusimaa	Koko maa	
Yhteydenpito ystäviin ja sukulaisiin vähentynyt (%)	64,8	64,1	68,6	62,9	68,3	62,4	
Yksinäisyyden tunne lisääntynyt (%)	32,9	31,2	43,9	33,7	34,7	32	
Toiveikkuus tulevaisuuden suhteen vähentynyt (%)	33,8	37,1	40,2	41,1	36,7	35,7	
Päivittäinen liikunta lisääntynyt (%)	16,4	15,7	18	16,3	18,1	15,3	
Päivittäinen liikunta vähentynyt (%)	20,4	22,8	34,8	31	29	21,6	
Alkoholinkäyttö lisääntynyt (%)	6,1	7,5	12,3	8,4	7,1	6,5	
Alkoholinkäyttö vähentynyt (%)	5,3	8,2	13,4	8,4	9,5	8	
Univaikeudet ja painajaisunet lisääntyneet (%)	12,1	12,1	11,8	12,9	14,9	11,2	
Etätyön tekeminen lisääntynyt (20-74v) (%)	52,1	45,2	73,7	60,1	65,6	48,4	
Taloudellinen tilanne heikentynyt vähintään jonkin verran (20-74v) (%)	22,6	24,6	28,6	28	22	21,4	

Huolet koronavirukseen liittyen (20+v)						
	Keski- Uusimaa	Itä-Uusimaa	Helsinki	Kerava- Vantaa	Länsi- Uusimaa	Koko maa
Ei lainkaan huolia koronavirukseen liittyen (%)	2,8	2,1	2,9	4,3	2,5	3,2
Paljon huolia koronavirukseen liittyen (%)	3,5	2,7	1,6	3,7	1,6	2,8
Paljon huolissaan koronavirustartunnan saamisesta (%)	16,7	16,2	16,9	19,8	19	16,8
Paljon huolissaan siitä, että tartuttaa muita ihmisiä (%)	15,1	15,6	21,3	22,7	18,6	18,4
Paljon huolissaan siitä, että läheinen ihminen saa koronavirustartunnan (%)	42,3	41,8	41,5	44,4	40,7	42,4
Paljon huolissaan hallituksen kyvystä hoitaa epidemiatilannetta (%)	20,3	17,4	16	20,8	22,1	20
Paljon huolissaan terveydenhuoltojärjestelmän kyvystä hoitaa kaikki koronaviruspotilaat (%)	17,3	17,8	16,7	22,7	17,8	19,2

**KORONAN
VAIKUTUKSISTA
HYVINVOINTIIN JA
TERVEYTEEN**
Keski-Uudellamaalla

KORONAN VAIKUTUKSISTA HYVINVOINTIIN JA TERVEYTEEN

▪ **Lapset, nuoret ja koronakriisi**, VN 2021:2:

- Koronakriisin vaikutukset ovat erilaisia eri lapsiin ja nuoriin. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tilanne vaatii erityistä huomiota.
- Eriarvoisuuden voimistuminen.
- Kriisi luonut lapsille ja nuorille turvattomuutta, epävarmuutta ja ahdistusta.
- Lasten ja nuorten psyykinen kehitys on joutunut koetukselle.
- Hyvinvointia ylläpitävät vertaissuhteet ovat voineet ohentua.
- Mielenterveyden ongelmat heijastuvat eriasteisesti suureen joukkoon lapsia, nuoria ja vanhempia.
- Monet lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat olleet tauolla tai supistettuina koronakriisin aikana. Lisäksi kasvokkaista työtä on siirretty etäyhteyksien avulla toteutettavaksi.
- Koronakriisi aiheuttaa paljon taloudellista epävarmuutta ja toimeentulovaikeuksia monissa perheissä.
- Nuorten pääsy työelämään on vaikeutunut koronakriisin myötä ja nuorisotyöttömyys on kasvanut merkittävästi.
- Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on korostanut auttavien digitaalisten palveluiden merkitystä. Osan nuorista on helpompaa hakea apua oman elämän ongelmiin digitaalisesti kuin kasvokkaisista palveluista. On kuitenkin syytä huomata, että näin ei ole kaikkien nuorten kohdalla.

▪ FinSote 2020 –tutkimus kartoittanut koronaepidemian vaikutuksia aikuisväestöön:

- Terveyspalvelujen käytön osalta Koronaepidemia on vaikuttanut eniten terveyspalvelujen hoitokäyntien toteutumiseen suunnitellusti (55+v)
- Yhteydenpito ystäviin ja sukulaisiin vähentynyt
- Yksinäisyyden tunne lisääntynyt
- Osalla väestöstä päivittäinen liikunta lisääntynyt, kun taas osalla se on vähentynyt
- Univaikeudet ja painajaisunet lisääntyneet
- Etätyön tekeminen lisääntynyt (20-74v)
- Paljon huolissaan siitä, että läheinen ihminen saa koronavirustartunnan

KORONAN VAIKUTUKSISTA HYVINVOINTIIN JA TERVEYTEEN KESKI-UUDELLAMAALLA

- Koronaepidemian vaikuttanut työllisyyslukuihin kaikissa ikäryhmissä.
- Erityisesti lomautettujen määrä on kasvanut v. 2020 aikana.
- Perustoimeentulotuen hakijoissa kasvua erityisesti kesän 2020 aikana.

Jatkotoimenpiteinä luotava exit -suunnitelma yhdyspintatoimijoiden kanssa ja varauduttava koronaepidemian pitkäkestoisiin vaikutuksiin. Huomio kiinnitetään erityisesti tunnistettuihin riskiryhmiin esim. ikääntyneet.

ALUEELLINEN HYVINVOINTIKERTOMUS 2020 TULOKSIA

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TAVOITTEET KEUSOTESSA

Sähköisen omahoidon ja asiointin lisääminen

Kansansairauksien ennaltaehkäisy

Hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen

Osallisuuden lisääminen

ALUEELLISEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET

Keusoten alueen asukkaiden:

- Sairastavuus vähenee
- Liikunta lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa
- Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
- Yksinäisyyden kokemus vähenee
- Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy
- Mielenterveysongelmien määrä vähenee
- Päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet) käyttö vähenee
- Konkreettisten toimenpiteiden kohdentaminen erityisesti riskiryhmiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

SAIRASTAVUUS VÄHENEÄ

Sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Sairastavuusindeksin osalta ei ole saatavilla päivitettyä tietoa. PYLL-indeksin 2015-2019 tulokset tulevat osaltaan kertomaan kehityksen tämän alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteen osalta.

2016	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Koko maa
Aivoverisuonitauti-indeksi, ikävakioitu	105,3	84,3	100,8	93,3	93,7	86,6	100
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu	101,3	97,9	64	62,1	56,5	68	100
Sepelvaltimotauti-indeksi, ikävakioitu	90,6	97,1	101,6	93,3	126,4	78,9	100
Syöpäindeksi, ikävakioitu	105,9	119	95,6	110,9	87,3	101	100
Tapaturmaindeksi, ikävakioitu	105,4	104,9	111,2	95,4	79,5	88,6	100
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu	83,8	68,7	92,3	76,1	99,4	83,6	100
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu	98,9	93,9	90,5	86,1	87	83,5	100

Jatkotoimenpiteinä tämän tavoitteen osalta on mm. v. 2021 aikana alkava PreDi -tutkimus, jossa selvitetään sähköisen omahoidon, aktiivisuuden ja keinoälyn mahdollisuuksia II tyypin diabeteksen ennaltaehkäisyssä.

Onnistumalla muissa hyvinvointisuunnitelman tavoitteissa, tulokset tulevat näkymään myös sairastavuuden vähenemisenä.

LIKKUMINEN LISÄÄNTYY VÄHÄN LIKKUVIEN JA LIKKUMATTOMIEN PARISSA

- Raportointiajankohtana ei ole käytössä päivitettyä mittaritietoa, joka saadaan vasta kesän ja syksyn 2021 aikana, kun PYLL-indeksi 2015-1029, FinSote 2020 ja Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset julkaistaan.
- Kuntien liikuntapalvelut ja Keusoten ulkoisen integraation sekä kuntoutuspalvelujen edustajat perustivat vuonna 2019 **alueellisen työryhmän kehittämään alueellista liikkumis- ja elintapaneuvontaa.**
 - tavoitteena on moniammatillisen yhdyspintatyön syventäminen eri toimijoiden kesken liikkumis- ja elintapaneuvonnan kehittämiseksi
- Koronaepidemian ajan rajoitukset, esim. liikuntapaikkojen sulkemiset ja ryhmäkokorajoitukset, vaikuttivat liikunnan harrastamiseen laajasti.
- Korona-aikana omaehtoinen liikunta on osittain lisääntynyt ja osalla väestöstä taas vähentynyt.

Jatkotoimenpiteinä liikkumisen lisäämiseksi on edelleen vahvistettava eri toimijoiden välistä yhdyspintatyötä, esim. alueellisen elintapa- ja liikkumisneuvonnan osalta.

YLIPAINOISTEN JA LIHAVIEN MÄÄRÄ LASKEE

- Raportointiajankohtana ei ole käytössä päivitettyä mittaritietoa, joka saadaan vasta kesän ja syksyn 2021 aikana, kun PYLL-indeksi 2015-1029, FinSote 2020 ja Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset julkaistaan.
- **FinLapset** –tutkimuskokonaisuus:
 - tavoitteena tuottaa ajankohtaista ja edustavaa tietoa lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä ja hyvinvoinnista.
 - tieto saadaan neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon määräaikaisista terveystarkastuksista, valtakunnallisista rekistereistä ja kyselytutkimuksista.
 - Neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon terveystarkastusten pohjalta tuotettu ajankohtaiset ja luotettavat tiedot lasten ja nuorten lihavuuden ja ylipainon yleisyydestä, v. 2014-2019 → vuosittaista muutosta jonkin verran kuntatasolla, mutta jatkossakin tähän tavoitteeseen tulee kohdentaa toimenpiteitä.

Jatkotoimenpiteinä tavoitteen saavuttamiseksi alueellisen elintapa- ja liikkumisneuvonnan edelleen kehittäminen erityisesti yhdyspinnoilla muiden toimijoiden kanssa. Kunnissa on olemassa hyviä käytänteitä lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi ja Suomen harrastamisen malli saattaa tuoda uusia toimintatapoja tähän kokonaisuuteen. Ikääntyneiden osalta on jatkossa kiinnitettävä huomiota erityisesti alipainon kehittymiseen ja monipuoliseen ravintoon.

YKSINÄISYYDEN KOKEMUS VÄHENEET

- Raportointiajankohtana ei ole käytössä päivitettyä mittaritietoa, joka saadaan vasta kesän ja syksyn 2021 aikana, kun PYLL-indeksi 2015-1029, FinSote 2020 ja Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset julkaistaan.
- Koronaepidemia on lisännyt yksinäisyyden kokemuksia eri ikäryhmissä

Jatkotoimenpiteinä, esim. sähköisen omahoidon mahdollisuuksien kartoittaminen ja käyttöönotto, nuorten Normaali.fi -palvelu ja kohtaamispaikkojen varmistaminen eri ikäryhmille. Tavoite edellyttää monialaista yhdyspintatyötä eri toimijoiden kesken ja siihen liittyen yhdyspintojen tunnistaminen on tärkeää.

SÄHKÖINEN OMAHOITO JA ASIOINTI HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISESSÄ LISÄÄNTYY

- Sähköisen omahoidon ja asiointin menetelmien käyttö on kasvanut ja sen edelleen lisääntyminen asukkaiden omaehtoisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on tärkeää.
- Menetelmien käyttöönoton ja osaamisen vahvistamisen tueksi on laadittu käyttöönottosuunnitelma kuntayhtymän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä sekä tavoitteet ja toimenpiteet.

Jatkotoimenpiteinä käyttöönottosuunnitelman mukainen toiminta ja sen arviointi sekä osaamisen vahvistaminen

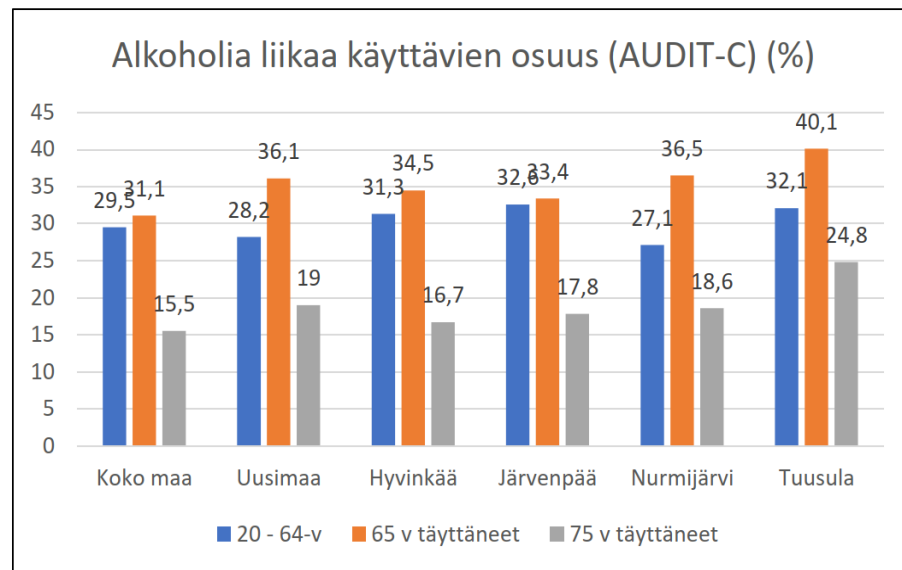
MIELENTERVEYSONGELMIEN MÄÄRÄ VÄHENEE

- Raportointiajankohtana ei ole käytössä päivitettyä valtakunnallista mittaritietoa, joka saadaan vasta kesän ja syksyn 2021 aikana, kun PYLL-indeksi 2015-1029, FinSote 2020 ja Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset julkaistaan.
- Koronaepidemia on lisännyt huolia ja murheitä eri ikäisten keskuudessa ja tällä on vaikutuksia myös mielen hyvinvointiin.
- Koronan pitkäkestoisimmat vaikutukset tulevat näkymään viiveellä.

Jatkotoimenpiteinä tavoitteen saavuttamiseksi tulee edelleen kehittää esim. sähköisiä omahoidon palveluja. Matalan kynnyksen paikat ja ongelman tunnistaminen ja puheeksi ottaminen ovat myös kehitettäviä asioita tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ VÄHENEEE

- Raportointiajankohtana ei ole käytössä päivitettyä valtakunnallista mittaritietoa, joka saadaan vasta kesän ja syksyn 2021 aikana, kun PYLL-indeksi 2015-1029, FinSote 2020 ja Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset julkaistaan.
- Alueellinen ehkäisevän päihdetyön ryhmä aloittanut toimintansa v. 2020 ja alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma valmisteilla.

Jatkotoimenpiteinä kehitetään edelleen alueellisen ehkäisevän päihdetyön ryhmän toimintaa ja yhdyspintaa. Asiakaskohtaamisissa tulee päihdeiden käyttö kartoittaa asiakkaan kanssa systemaattisemmin ja tähän on luotava vakioitu toimintatapa (TA 2021 tavoite). Eri ikäryhmille tarkoitettun valistustoiminnan kehittäminen on yksi lähitulevaisuuden tavoite.

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä

Keusoten edustus (järjestäjä)
Kuntakentän edustus
Järjestö, yritys, esh, th edustus

Uudenmaan alueen HYTE yhteistyö

Keski-Uudenmaan sote –kuntayhtymän hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (ulkoiset integraatiopalvelut)

Hyvinvointitiedolla johtaminen
(Alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus)

Ehkäisevä työ
(päihitteet, riippuvuudet, lähisuhde- ja perheväkivalta)

Lasten ja nuorten hyvinvointityö

Ikäntyneiden hyvinvointityö

Toiminta ja työkyvyn ylläpito

Järjestöasiat

Osallisuus

Keski-Uudenmaan poikkihallinnolliset HYTE-ryhmät

Lasten ja nuorten (LaPe)-- ryhmä

Ikäntyneiden HYTE- ryhmä

Vammaisten henkilöiden HYTE-ryhmä

Neuvostojen yhteistyöryhmät

Ehkäisevän työn verkosto

Hyte-allianssi

Tuusulan viranhaltija-organisaatio

Kunnan johtoryhmä ja poliittinen johtoryhmä

Hyte-ryhmä

Hyte-ryhmän alatyöryhmät
Ikäntyneet
Lanupe
Turvallisuus
Liikenne-
turvallisuus
Työllisyys ja aikuiset
Kotouttaminen
Kestävä kehitys
Järjestötiimi

Toimialueet
Sivistys | Kasvu ja Ympäristö | Yhteiset palvelut
Ja niiden johtoryhmät

Hyte-työtä tekevät viranhaltijat ja työntekijät

Päätöksentekelimet

Valtuusto

Kunnanhallitus

Hyte-lautakunta

Muut lautakunnat

Neuvostot:
Ikne | Vane
Lape | Nuva

Alueelliset kehittämis-
verkostot

Järjestöfoorumi
Järjestötreffit

Vaikuttamis-
toimielimet ja
yhteistyöelimet

Keski-Uudenmaan soten palvelutuotanto

KEUSOTEN VERKKOSIVUILLA PÄIVITTÄIN UUDISTUVAA AJANKOHTAISTA TIETOA KORONASTA JA ROKOTUSTEN EDISTYMISESTÄ

- <https://www.keski-uudenmaansote.fi/>
- <https://www.keski-uudenmaansote.fi/koronavirus/>
- <https://www.keski-uudenmaansote.fi/koronavirus/koronaviruslukuina/>

Viestinnässä hyödynnetään kaikkia kanavia, jotta ajankohtaiset tiedot ovat kaikkien saavutettavissa, myös netittömien.

KIITOS!